

3.4.2023

BPW Finlandin vuoden 2023 vuosikokouksen kannanotto

Eduskunnan tulee olla tasa-arvotyön suunnannäyttävä

Suomi on vuosikymmenten ajan voinut ylpeillä tasa-arvoisen parlamentarismien edelläkävijyydestä. Suomessa naiset saivat 1906 ensimmäisten maiden joukossa äänioikeuden valtiollisissa vaaleissa. Naisten osuus kansanedustajista on vuosikymmenten aikana kasvanut vuoden 1907 tilanteesta, jolloin naisedustajia oli 19. Vaalikaudella 2019-2022 naisten osuus kansanedustajista on ollut eduskunnan historian suurin eli 94. Alkavalla vaalikaudella naiskansanedustajia on 92. Kertaakaan eduskuntavaaleissa ei ole sukupuolten tasa-arvo ollut täysin tasapainossa eikä ole ollut naisenemmistöä. Miesenemmistö on toteutunut kaikissa eduskuntavaaleissa.

Kuinka tasa-arvo on käytännössä toteutunut eduskuntatyössä? Tähän kysymykseen saimme tutkittua tietoa ensimmäisen kerran vuonna 2018, jolloin eduskunta tilasi aiheesta selvityksen (Sukupuolten tasa-arvon toteutuminen eduskuntatyössä; Anna Björk, Juho-Matti Paavola, Arttu Vainio; Eduskunnan kanslian julkaisu 1/2018).

Tasa-arvon on heijastuttava valiokuntiin

Edellä mainittu kysely- ja haastattelututkimus osoitti mm. että valiokunnat ovat sukupuolittuneita ja että miehillä on yliedustus tavoitelluissa valiokunnissa. Tavoiteltuina valiokuntina on pidetty ulkoasian- ja valtiovarainvaliokuntia. Lisäksi puolustusvaliokunnassa, jonka merkitys on korostunut viime vaalikaudella, naiskansanedustajat ovat olleet pienenä vähemmistönä. Juuri valiokunnissa käydään sisältöä koskevat keskustelut, kuullaan asiantuntijoita ja laaditaan valiokunnan lausunnot ja mietinnöt onpa kyse hallituksen esityksistä, valtion talousarvioesityksestä, EU-asioita koskevien kirjelmistä tai selonteoista. Valiokuntakäsittelyssä voidaan vaikuttaa asioiden lopulliseen sisältöön.

Edelleenkin viime vaalikaudella 2019-2022 osassa valiokuntia sukupuolijakauma oli vinoutunut. On tärkeää, että alkavalla vaalikaudella kaikkien valiokuntien kokoonpanossa sukupuolten tasa-arvo on balanssissa. Erityisesti tasa-arvoa olisi parannettava verrattuna aiempiin vaalikausiin puolustus-, ulkoasiain- ja valtiovarainvaliokuntien kokoonpanoissa.

Jos valiokuntien kokoonpano on sukupuolten tasa-arvon kannalta tasapainossa, monipuolistuu samalla asioiden tarkastelun näkökulmat. Osana valiokunnissa tapahtuvaa asioiden käsittelyä arvioidaan sitä, onko valtioneuvoston valmistelun aikana tehdyt vaikutusten arvioinnit olleet riittäviä. Useissa selvityksissä on todettu, että esimerkiksi sukupuolivaikutuksia on hallituksen esityksissä arvioitu puutteellisesti tai jätetty kokonaan tunnistamatta.

Business and Professional Women Finland ry pitää tärkeänä, että vaalikaudella 2023-2026 eduskunta kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen valiokuntien kokoonpanoissa ja valiokuntien puheenjohtajistoja valittaessa. Samoin Business and Professional Finland ry korostaa eduskunnan merkitystä sen toimivaltaan kuuluvien asioiden vaikutusarviointien kuten sukupuolivaikutusten arviointien laadun varmistajana. Yhdistys myös ehdottaa, että alussa mainitussa vuonna 2018 tehdyssä selvityksessä todettujen tasa-arvon kehittämiskohteiden toteutumista arvioitaisiin. Kehitystuloksista voisi olla hyötyä valtakunnan tason politiikan ohella myös arvioitaessa tasa-arvon toteutumista poliittisessa päätöksenteossa alueellisella ja paikallisella tasolla.